

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap. MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában

144. szám.

BRASSÓ, Szombat, december 12-én.

I-ső évfolyam 1885.

Huszonöt év.

Alig több ideje annak, hogy a magyar alkotmány ujjaszületésének kora kezdődött. Alig több ideje annak, hogy lehullottak a bilincsek a nemzet testéről, melyek azt megbénították, elnyomták a honfiszívet. elnyomtak mindent, a mi magyar.

Ki ne emlékeznék keserűséggel azon gyászos idők, melyek szabadságharcunkat követették? Ki ne emlékeznék vissza azon szomorú korszakra, melyben tudomány, irodalom és művészet zsibbadva, elnyomva, a magyar költőt fogságba vetették, mert dalt írt, magyar érzést dalt!

Szomorú, gyászos idők valának azok. A nemzet meg volt fosztva minden jogaitól, az ősi alkotmány helyébe zsarnok uralom lépett: az abszolutizmus kora Magyarországon.

Avagy mire vonatkozik hát Tompa Mihály felajdulása:

„Szár az ágon hallgató ajakkal

Meddig ültök, csüggedt madarak? ...

E szomorú korszak tanította meg a magyar nemzetet önbecsülésre; e szomorú idők üttek el a nemzettől az egyenlenséget, a szétvonást; s ha fájdalommal is kell megemlékeznünk arról, van okunk bizonyos megnyugvással tekinteni a nemzet tömörülésére, melyet a nyomás szült.

Mert „mi a szabadság annak, ki nem ismert lánczokat? mi a vagyon, ha éldelet között nőttünk fel? mi a bájoló természet, ha szabadon élvezhetjük szépségeit? — oh, de kérdezd a szolgát, a koldust, a beteget, ki betekint szobájába zárva tartatott, és ők meg fogják mondani! Csak a mit nélkülözünk, annak ismerjük egész becsét; csak a hiányból, melyet veszte maga után hagyott, mérhetjük meg szerencsénket.”

Elnyomva, minden jogtól megfosztva volt a magyarság különösen Erdélyben, hol a nemzetiségek s kivált a szászok grasszáltak. Urai valának ők e földnek, bár jogtalan urai. Kiváltságokat élveztek itt az államfentartó nemzet rovására, melyet szolgájává tudtak tenni.

A ki csak kevésbé, nem is huszonöt évre tekint vissza s vizsgálja a magyarság helyzetét itt Brassóban: rémséges dolgokat fog látni. — Az ipart s kereskedelmet monopolizálták a szászok, magyarnak alig volt megengedve letelepedni, de még kevésbé a czéhekbe felvé-

tetni. A fenmaradt czéhlevelek bizonyítják állításunkat. Ott van Brassó város levéltára; a ki vizsgálni akarja, elég adatot fog találni ennek bizonyítására.

Az abszolutizmus malmukra hajtotta a vizet.

Csekély magyarság nagy nehezen mégis letelepedett ide, üzött ipart, kereskedelmet, volt orvos s tanító. Elszigetelten élt s a nyomás súlya alatt teljesen magára volt hagyatva. Nem várhatott senkitől semmit, mindent önmagának kellett kivívnia.

Egyszerre feltűnt a láthatáron ismét egy hajnalszín: a magyar alkotmány. E korból ered a magyar dalegyet, mely több mint huszonöt év óta hazaszeretetet hirdet a dalban. E korból ered a „brassai magyar társalgó egyesület”, — a kaszinó.

A nyomás szülte, a szükség követelte. Szüksége volt a magyarságnak arra, hogy legyen egy társadalmi központja, melyben minden időben találkozassék. Szüksége volt egy központra, melyben egymással érintkezve, közösen intézze ügyeit.

Ezóta datálódik a magyarság emelkedése Brassóban. Lassan haladt, igen lassan, de biztosan. Ez a társalgó érdeme. Nem tűzött nagy czélokat maga elé, de a mit elérni akart, azt elérte.

Huszonöt év telt el azóta. Egy negyedszázad ugyan nem oly hosszú idő, de elég arra, hogy a becsületesen teljesített munkának odanyujtsuk az elismerés koszoruját. Elég hosszú idő arra, hogy ítéletet mondhasunk működéséről. A brassai magyar társalgó egyesület holnap ünnepi fennállásának huszonöt éves jubilaumát. Ez ünnep a brassai magyarság közös ünnepe.

A véletlen akarta, hogy ez ünnep néhány nappal kormányelnökünk tíz éves jubilauma utánra essék. A véletlen akarta, hogy csaknem egy időben ünnepeltessék meg a növény csírázásának emlékünnepe s teljes virágzásának örömnappja.

Mert mit ünnepel a kaszinó? Ünnepli ama huszonöt évet, melyben a kezdettől máig keresztül ment, de ünnepi egyszersmind amaz emléket, midőn e nemzetiségi városban a magyarság tömörült. — S mit ünnepelt a nemzet Tisza jubilaumával? A politikai önállóságot,

a kivívott sikert, a párt vezérét, de a nemzet talán osztatlanul a magyarság erősödését, a magyarság teljes virágzását.

A brassai magyar társalgó jubilauma a mi ünnepünk. Legyen is ünnep. Üdvözljük ezen egyik legrégebbi magyar intézményünket. Üdvözljük tiszta szívből s kívánjuk, legyen e huszonöt évi becsületes munka serkentés a jövőre. Legyen ez buzdítás, mert a munka még nincs befejezve. Legyen a kaszinó központja az itteni magyarságnak, mely félretéve a nálunk még le nem rombolt társadalmi válaszfalkat, csak egyet ismer: az összmagyarságot.

Lebegjen a kaszinó előtt a szent cél: a magyarság tömörítése. Nyujtsa kezét ama hatalmas, honmentő szövetkezetnek, a kultur-egyletnek s legyen annak — ha nem leánya — de kicsinyben testvére. Legyen igazán szerető testvér.

Még csak egyet. Legyen a kaszinó a nemzetiségek társadalmi életében mutatkozó válaszfalak lerombolója. Legyen a kaszinó az, mely egyenesse a talajt a teljes társadalmi egységre, hogy egy fedél alatt együtt lehessünk mindannyian, kik e hazának fiai vagyunk.

Nyujtsa a kaszinó erre érintkezési módot s az érdek legnagyobbját aratta.

E reményben legyen ismételt üdvözlő!

Szt.

Országgyűlés. A képviselőház 9-én folytatta az öt évi mandátumról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Előbb azonban Hermann Ottó szólalt föl személyes kérdésben, reflektálva Darányi Ignác minapi beszédére, a mire azután ismét Darányi válaszolt. Irányi Dániel pártja nevében határozati javaslatot nyújtott be, melyben a törvényjavaslat elvetése mellett a kormányt az eddigi választási törvények rendelkezéseinek szigorú végrehajtására, a kuriai bíráskodás és a titkos szavazás behozatalára kívánja utasítani. — Andrassy Manó gróf azt fejtegette, hogy a hosszabb tartamu országgyűlés épen az ellenzék érdekében van Tóth Gerő röviden szól a törvényjavaslat ellen. Kuncz Adolf a törvényjavaslat védelmére kelt és a szélső baloldalon nagy vihart keltett, midőn a választásoknál szereplő „csöcselék”-et említette. Andreánszky Gábor b. meg is támadta érte. Szóltak még Rácz Géza, Szalay Imre és Orbán Balázs, valamennyien a törvényjavaslat ellen.

Ezután Herman Ottó a ház élénk derűsége mellett intézett interpellációt az igazságügyminiszter-

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Az én szomszédaim.

Baráczy Sándortól.

(Vége.)

„Ott van Kuki Rózsi.”

— De azt ne! Inkább nagyot teszek!

„S hát ha azt mondja az egész falu, hogy Silló András nagy gazdának fiát kikoszaratták Kukiéknál? Hány tarka lovát adná oda ezt a szegényt?”

— Bizon, jól mondja. De hát mit vesződjem azokkal a böcs ógálókkal?

„Bizza csak reám. Szólítsa be fiát s a másik szomszédot, Kádár Marczit; s hozzon a markában 25 pengőt. Majd megmondom, miért.”

Az öreg vakon engedelmességet. Mire harmadmagával visszatért, Rózsi is, az anyja is nálam teremtek.

„Szabóné! — szólítám meg ez utóbbit. — En Rózsikát nem beszélem le Silló Feriről.”

— De én ugy sem adom hozzá. Inkább kitekerem a nyakát! Még a sirban is azt mondom: soha!

„Hát mit mond a maga ura?”

— Ő sem akarja!

„No, akkor csak azért is mutassa meg maga mint ügyes asszony, hogy a maga akarata teljesül, s csak azért is vigye keresztül, amit a férj nem akar.”

Hízelt az asszonyi hűségnek e dicséretre méltó feltevés.

— Igen, de ha a legény ugy iszik!

„Csak féltékeny szerelemből!”

— De az anyja is ivott, abba halt bele.

„De az öreg Silló mily takarékos! Nyolcz tarka

lova van, négy czimeres ökre s ötven diszke juha.”

Az asszony irigy sohajra kelt.

„Hát a sok köből féle földje s bankója, mint a sár!”

— Hát te mit gondolsz, Rózsi? — fordult szeliden leányához a kapzsi anya.

A lány hallgatott.

— Igen, de aztán kárba megy a drága levél, a mit az ur irt Tölgyesbe a zsandárnak, — rebegé panaszos hangon az illemez Szabóné.

„A levél el sem készült. Ugy is kap a zsandár uram elég tunikás leányt; nem szorult a szoknyásra.”

— De mit mond ehhez aztán az alszegi Szőke Fodor Márton kedves komámuram? — sopánkodék a nő.

„Meghívják egyszeren a lakodalomba, megkenik a máját jó mézespálinkával — s kibékül!”

Erre betoppant a három férfi. Az öreg szorongva simogató ősz fejét, Feruka elfogultan forgatta kezében a kalap gyűrt karimáját, s Marczit negédesen mérte végig a kompániát. Hjah! Göthe is azt mondja: érdemellen szegénység büszkévé teszi az embert.

Ünnepi csend állott be. Kuki Rózsi lesütött szemekkel babrált vörös kötényén; arca lángoló pirban uszott. En keneteljes szavakra gyujtottam:

„Szabóné asszony! adja oda tisztessé leányát ehhez a becsületes legényhez. Tartani fogja melegen, szárazan, s megkecsüli holtiglan.”

— Csakhogy ne rongálja! — fakadt sirva az anya.

„Tenyerén fogja hordani!” nyugtatám meg

— Csakhogy aztán ne igyék!

„Viznél egyebet soha! — Ugy-e, Feruka?”

A legény boldogan bólintgatott fejével; nagy gyorsan Szabóné mellé terem s hizelegye mondja:

— Neni, immár ne nehezteljen többé reám! Meglátja, hogy nem bánja meg. Jobb vagyok, mint a milyennek fest a rossz világ s az irigység. . . . Igazam van-e, apó?

Az öreg Silló büszkén simitá végig bajuszát, ki-egyeneselek s önértetesen mondá:

— Nem fogsz rosszabb lenni apádnál!

— Csakhogy kérjék ki tisztességesen a leányomat a háznál, mint dukál; mert leányom sem kidobni való. Eleget gyámoltam és sok keserű könyvet hullattam miánna.

„Majd megteszi azt Marczit szomszéd!” nyugtatám meg az apprehendáló anyát.

— Meg én, — szólott oda hetykén Kádár Marczit — de a minap nem adtak kölcsönbe husz forintot, hogy ünöborjumnak párt vegyek!

„Silló András szomszéd ad most neked huszonöt forintot kölcsön s interesbe kaszálsz neki, míg a tökélet visszafizetheted, — vigasztalám az elégedetlen Marczit.

— Ugy-e, Andris bá?”

S András gazda untató lassúsággal le is olvasá a huszonöt egyes bankót.

Marczit örömtől sugárzó arcczal fordult hozzám:

— No, instálom, ha még esztendő mulva betegem jön közénk, akkor borjus tehenem lesz, s a tejet frissiben én magam hozom mindennap át.

— En pedig — szólalt meg Feruka — alásan megkérem, ne terheltessek első gyermekünkért a keresztapaságot elvállalni!

— — — — —

Életemben én is tettem ennyi jót. . . .

hez a ferbli-játék tárgyában; Ugron Gábor pedig a nagyváradi püspökség zilált anyagi viszonyai tárgyában interpellálta a vallás- és közoktatásügyi minisztert.

A főrendiház is tartott ülést, a melyben elintézte a temes-bégavölgyi vízszabályozó társulatról és a katonai hatóságok által hozott kártérítési határozatokról szóló törvényjavaslatokat.

A szerb-bolgár háboru.

A „Pol. Corr.-nek” Nisből 10-iki kelettel azt sürgönyözik, hogy a szerb fegyverszüneti feltételekre adott válasza a bolgár kormánynak már oda érkezett. A szofiai kormány ebben kijelenti, hogy korábban közölt feltételei mellett kell megmaradnia s ha Szerbia azokat 24 óra leforgása alatt el nem fogadná, a nagyhatalmakhoz fog fordulni, kik az ellenségeskedések megszüntetésére kényszerítették.

Szerbiának e nyilatkozattal szemben foglalt álláspontjára nézve ugyanazon felhivatalos jellegű Correspondenz Belgrádból azt az értesülést kapta, hogy a szerb kormány kijelenti, mikép ő sem állhat el a fegyverszünetre nézve általa javaslatba hozott feltételektől. Ezt azonban Belgrádból annak egyidejű kijelentése mellett közlik, hogy a szerb kormány elhatározta, mikép a fegyverszüneti tárgyalások végleges megkötése esetén sem fogja maga részéről — a nagyhatalmak akarata iránti tiszteletből — az offenzívát megragadni.

A szerbek fegyverszüneti feltételei ezek: 1. a fegyverszünet jan. 1-ig tart; 2. a seregek megtartják nov. 27-iki állásaikat; 3. mind a két hadviselő fél kiüriti az ellenséges területet.

Ujabb táviratok.

Nis, dec. 10. Tegnap itt már végleg lemondtak a béke minden reményéről, mert délig — mikor a bolgár válaszára kitűzött 48 óra letelt — a szerb hadseregszereparancsnoksághoz a válasz még nem érkezett meg. De ma — a válasz vétele után is — nagy az aggodalom hogy a bolgárok támadni fognak, sőt északi irányban is újabb betörést terveznek. Itt minden készen van a defenzívára s általános a hit, hogy közvetlenül az akció előtt állunk.

Bukarest, decz. 11. A szerbek megerősítették Viddin előtt álló ostromütegeiket.

Budapest, decz. 11. Sándor fejedelem kijelenté, hogy a fegyverszünettel egyidejűleg a békétárgyalásokat hajlandó megkezdeni. Pénzbeli vágy területi kárpótlást nem kíván, csupán azt, hogy a bulgár unió Szerbia által elismertessék.

Román lapszemle.

Funogiul.

Tiszt. Cumanescu feketehalmi gör.-kel. lelkész által „Egy tekintet a feketehalmi románok multjára és jelenére” a „Gazeta” tárczájában közölt ügyes dolgozatban ezt is feljegyezve találtuk:

„1632-ben Rákoczi fejedelem néhány irnoka, kik Romániában lovakat vásárolván, visszatérének, s Feketehalom mellett a pünkösöd-mezőn megállapodtak, ohajtván, hogy jól megvendégeltessenek salátát Kolu György falnagy — funogiului — feleségétől is kértek, ő azonban hátat fordított nekik, a miért ők meg is haragudtak. Kértek alomnak való szalmát is, s minthogy felesleges nem volt, a falnagné — funogiasa — rothadt szénát adott nekik, ők azonban nem voltak ezzel megelégedve s felhagytak, hogy a csürről kitedjék. A falnagné — funogiasa — a lajtorját elhuzta a csürről s mind lehullottak.

Nagy lármát csinálván — larma mare — a falnagy-funogiului — szolgáló félre verték a harangot s az egész város felzudult, botokkal, dorongokkal, sokan megsebesültek és meghaltak. Ez az esemény csak akkor egyenlített ki, midőn a brassói bíró mint a fejedelem titkos tanácsosa közbevette magát a bűnösök megkegyelmezése végett. Rákoczi György fejedelem 600 tallérra büntette a várost. De, mert egyszerre nem fizethette le, Brassótól kölcsönt vett, zálogul adván egy bikkerdőrészt (Hamaradea tulbure si dealul negru), hogy használja, a meddig az adósságot meg fogják fizethetni.”

Ezen kis közleményből kitetszik, hogy 1632-ben még szász falvakban és mezővárosokban is falnagnak hitták a községi bíráját, tehát magyar neve volt szászul is, oláhul is, mert a „román” névnek akkor hire sem volt. Ma már nem falnagy s felesége nem falnagné, funogiul, funogiasa, — hanem Gemeinde Richter és primarul comunei. Az is figyelemreméltó, hogy ez előtt száz évvel a gyujtogatokat annak rendi szerint megégették Feketehalomban, még pedig egy Brassó városi tanácsosnak jelenlétében. Napjainkban a hullaegetés művészetében gonosztevők helyett néha,

néha egy-egy hírlap szokott részeseülni. De ne bántuk a multat, mikor van a jelennek is elég végezni valója.

A „Gaz.” azt a nézetet táplálja, hogy nem lesz Magyarországon addig ó közigazgatás, míg a nyelvkerdes a jogosság és méltányosság értelmében meg nem fog oldatni. Utal a monarchia Lajthán tuli részére, a hol — úgy mond — a nyelvkerdest úgy intézték el, hogy jó közigazgatást készíthessenek. Ez a „Gaz.” véleménye. Bukarestben, a hol mint tudjuk a közigazgatásnak, igazságszolgáltatásnak csak egynyelve van, t. i. a román nyelv, a Bretiano János m. elnök kormányát ostromló Bretiano Demeter és Gogalniceano conservativ szabadelvű párt a romániai adminisztrációra nézve most kiadott programjában a 7. pont alatt így szól: Akarjuk a közigazgatás javítását, a mely ma össze van menve.

Fel kell ezt emelni egy haladásban lévő nemzet és a társadalom színvonalára. Tehát világos és tevékeny közigazgatást akarunk, melynek legyen elhivatása felől öntudata. Kérjük különösen a megyei közigazgatás alapos megújítását. Kérjük, hogy a közigazgatás legyen a haza összes lakosaira nézve ugyanaz, t. i. jó és védő és részrehajlatlan, mely politikai hiteért senkit se üldözzön. Ime az egy nyelvű Romániában nem azért kéri a közigazgatási reformokat, mert egy nyelven történik a közigazgatás! Kéri azért, mert eddig nem volt részrehajlatlan, mert politikai hiteért a közige. közegei üldözték az ellenzéket. Ha Romániában az egy nyelvű közigazgatás mellett is szükségesek a reformok; szükségesek nálunk is, de nézetünk szerint a közigazgatás nálunk, mint ezt máskor is kifejtettük, valóságos Babel tornya építése lenne, ha hat-hét nyelven kezdenék adminisztrálni. Hogy a magyar szabadelvű párt s ennek kifolyása a a kormány nem képes olyan törvényjavaslatot a ház elé terjeszteni, mely a nemzetiségek s legközelebb a G. izlését megnyerhetné, ezt elég világosan kifejezi a Gazeta is ezen szavaiban: „A mi a népet illeti, ez odajutott, a magyar népet se véve ki, hogy a parlament részéről nyomorainak javulását épen nem várja! nem sokat érdekli, ha Tisza hivei, kik minden évben vak odaadással szavaznak meg mindenféle új adókat, három avagy öt évre fognak-e megválasztatni.” — Már, hogy a magyarok között is vannak olyanok, a kik az adót nem szívesen fizetik, ezt mi sem tagadjuk, de hogy Tisza nem az az ember, a ki az utódokért is törné fejét, a mint ezt a G. hirdeti, ez megjárja kortes fogásnak, hogy pedig tárczájának minden áron való megtartása volna-élet feladata: az olyan vád, mely túl lő a kortes czélon is.

Czenkalji.

Brassó megye tiszt., segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzete, valamint azok özvegyei és árvái nyugdíjintézetének alapszabálya.

22. §.

Az ellátás vagy nyugdíjazás kiszabásánál csupán a legutóbbi rendszeresített évi fizetés, mellékjárandóságok nélkül, vétetik tekintetbe.

23. §.

A nyugdíjazás ahhoz képest a mint az ellátás indokául szolgáló körülmények időleges vagy állandó jellegűek, vagy ideiglenes vagy életfogytig tartó lehet.

24. §.

Az évi nyugdíj tíz évi beszámítható szolgálati idő után a legutóbb élvezett rendszeres évi fizetés 40 százalékaiban állapíttatik meg, a melyhez minden további szolgálati év után ugyancsak a rendszeres évi (két) százaléka járul mindaddig, míg a nyugdíj magával a legutóbbi rendszeres évi fizetéssel felér.

25. §.

A nyugdíj élvezete ideiglenesen felfüggesztetik.

a) ha a nyugdíjazott az államnál vagy társhatóságnál állandó és fizetéssel egybekötött alkalmazást vállal; és pedig ezen alkalmaztatás tartamára oly mérvben, mint a mely mérvben újabb fizetése a nyugdíjjal együtt meghaladja a nyugdíjaztatásnak alapjául szolgált alapilletményeit.

b) ha a nyugdíjazott egyén valamely büntény vagy vétség miatt szabadság vesztéssel büntetetik melylyel hivatal vesztés nincs összekötve és pedig a szabadság büntetés tartamára.

26. §.

Az ellátásra való igény végleg megszűnik:

a) Ha valaki állomását engedély nélkül elhagyta, s e miatt fegyelmi uton hivatalvesztésre ítéltetett.

b) Ha valaki állomásáról lemondott, ide nem értve természetesen a tisztujtás előtti tömeges általános lemondást. — Lemondásnak tekintetik az is, ha valaki tisztujtáskor magát kijelöltetni nem óhajtja.

27. §.

A nyugdíjazott egyének nyugdíja végleg megszűnik.

a) Ha az illető a magyar állam polgára lenni megszűnik.

b) Ha az illető a megye szolgálatában rendszersített állomásra ismét alkalmaztatik.

c) Ha oly büntett vagy abban való bűnrészesség miatt, mely hivatal vesztéssel van összekötve bünyenyítő uton jogerejű ítélettel elítéltetik.

IV. Az alap részére teljesített befizetések visszaadása.

28. §.

Ha az ellátás feltételül a 16 §-ban megszabott körülmények elébb állanak be, minsem az ellátásra igényt tartó egyének 5 (öt) évi beszámítható szolgálati idővel bírnának: az alap részére teljesített befizetésük visszafizetésére igényt nem tarthatnak: ha azonban beszámítható szolgálati idejük az 5 évet meghaladja, befizetéseiket kamat nélkül visszakapják. — Egyéb esetekben ezen befizetések minden visszkéreset nélkül az alap javára maradnak.

29. §.

Ha valaki az említett körülmények következtében befizetett díj járulékait visszakapván, későbbben ismét megyei szolgálatba lépne, az első szolgálat alkalmával megyei szolgálatban töltött idő is csak azon esetben számíttatik be leendő ellátásba, ha a visszavett díjjárulékokat az alapba kamatosul ismét befizette, különben csak az új szolgálat ideje szolgálván leendő ellátása zsinórmértékeül.

V. Az ellátásra felhasználandó jövedelem.

30. §.

Ezen alapszabály 5 §-sa szerint a nyugdíj alap végleges létesítéseig minden bármely czimen befolyó összeg s azoknak kamatai, a felmerülendő szükséghez képest a nyugdíjazásra s egyéb ellátásra fordíttatnak, azon körülmény esetleges bekövetkeztével pedig, ha a nyugdíjazottak kevés száma vagy előre nem számítható nagyobb befizetések után az alap a kitűzött határidő előtt a 120.000 egyszáz huszezer forintot az évenként a közgyűlés elé terjesztendő számadás szerint felülhaladná, további közgyűlési intézkedésig a megyei pótdó az alispán által azonnal beszüntetetik, s a legközelebbi megyei közgyűlésben határozat hozatik úgy a nyugdíj igény jogosultak által azután befizetendő százalék, valamint egy szükséges tartalék alap biztosítása és Belügyminiszter nr ő nagyméltóságának 1884 évi márczius hó 21-én 6272/III. b. sz. a. leadott magas rendelete értelmében a nyugdíj-alapnak minden iránybani végleges rendelkezésére nézt.

(Vége következik.)

Törvéyszéki csarnok.

(Folytatás.)

Vasile Niculai Fogoros tanu s vádlott. Elismeri, hogy kapott a bírótól 9 frtot, de nem szavaztaért, hanem csak idővesztésért. — Ő csak azt tudja, hogy Krausz minden ígéret nélkül felszólította őket, szavazzanak Ullmannra. A mit kaptak, csak utólagosan adták nekik idővesztésért. Azt látta, hogy Sofónia bíró egy ismeretlentől 1180 frtot kapott.

Lengeru védő: Mikor kapta Sofónia azt a pénzt?

Tanu: Szavazás előtt.

Elnök: Ivott-e maga is a borból s ki adta azt?

Tanu: Ittam, de nem tudtam kié volt.

Elnök: Sofónia azt mondja, hogy magát mint községi rendőrt fizette ki.

Tanu: Tagadja, mert ő idővesztésért kapta a pénzt.

George Adam Rogozea tauu s vádlott azzal vádoltatik, hogy vesztegetési bort ivott.

Elnök: Igért-e valaki pénzt a választáson?

Tanu: Krausz annyit mondott, hogy valaki fizetni fog, t. i. az ismeretlen ur.

Krausz tagadja ezt.

Ügyész (tanuhoz.) A többi tanu nem mondotta azt, hogy kicsoda fog fizetni.

Tanu (zavarba). Előbbi szavait módosítja. Krausz csak azt mondotta, hogy szavazzatok, majd kaptok 10 frtot, de nem mondotta, hogy kitől.

Elnök: Kapott-e pénzt?

Tanu: Nem kaptam.

Lengeru: Ivott-e tanu is bort és kitől kapta azt?

Tanu: A bort ott állt a hordóban s csak nem vagyok bolond (derűség), hogy ne igyam, mikor ott áll s ingyen kapom. Időtöltésből is ittam.

Dr. Weisz: Van-e tudomása arról, hogy az ellenpárt valamit ígért?

Tanu nem tud semmit arról, a mi a másik udvarban történt.

Lengeru kéri jegyzőkönyvre vétetni, hogy az eddig kihallgatott vádlott tanuk az ígértállítólág pénzért a járásbíróság előtt már pereltek, s elutasítottak, tehát érdekeit felek. Az erről szóló végzést az iratokhoz fogja csatolni.

Következik a mentő tanuk kihallgatása:

Hleiszig Gyula.

Elnök: Jelen volt-e az árpási választáson s mit tud erről; ígért-e Krausz valakinek pénzt?

Tanu bizonyítja, hogy Krausz senkinek sem ígért semmit, sőt olyanokat, kik kértek tőle pénzt, elutasított: mondván, hogy ez a párt nem ad pénzt.

Elnök: Hallotta-e, hogy a drágosiak azt mondták Krausznak, ha nem ad 10 frtot, meggyünk az ellenpárthoz?

Tanu: Halottam ezt, s azt is, hogy Krausz el-
utasította őket. de nem ismerem a személyeket.

Fleiszig Lipót.

Elnök: Ismétli az előbbihez intézett kérdést.

Tanu: Hallottam, midőn Krausz a drágosiaknak
románul ezeket mondotta: „Hagyjatok engem békében,
nekem nincs mit adni, mi nem adunk.

Elnök: Hát azt hallotta-e, hogy a drágosiak
Krausztól pénzt kértek?

Tanu: Azt nem hallottam.

Vizy bíró: Mire magyarázta ön Krausz ezen sza-
vail?

Tanu: Másra nem magyarázhattam, minthogy
tőle pénzt kértek.

Knöpfner Jakab.

Elnök: Ön egész nap együtt volt Krauszzal,
mondja meg, mit tapasztalt a vádra nézve?

Tanu: Egész nap együtt voltam vádlottal, egy-
szerre jöttek a drágosiak s azt mondták Krausznak,
hogy az ellenpárt ad 10 frtot, adjon ő is annyit, ak-
kor Ullmanra szavaznak; ekkor Krausz haragosan el-
utasította őket, mondván, mi nem fizetünk senkinek.

Elnök: Igért-e Krausz valakinek pénzt és hozat-
t-e bort?

Tanu: Ezt Krausz nem tette, különben ő is
tudna róla valamit.

Fleiszig Jakab (korcsmáros).

Elnök: Krausz azzal vádoltatik, hogy önhöz
czédulát küldött borra s ön adott is.

Tanu: Ez nem igaz, nála senki czédulával nem
járt, ő bort nem is adott.

Socaciu szembesítetik tanuval.

Elnök: (tanuhoz) Ismeri Socaciut?

Tanu: Nem ismerem, soha sem láttam.

Socaciu: A czédulát nem Fleiszignak adtam, nem
is ismerem, hanem másnak; másról semmit sem tud.

Dr. Weisz: (Socaciuhoz.) Előbbi vallomásában
azt mondotta, hogy Krausz még csöbröt is adott a
bor számára.

Tanu: Nem Krausz adta: Ugyanakkor vissza-
vonja előbbi vallomását.

Ehrenmann Frigyes.

Elnök: Jelen volt ön az alsó-árpási képviselővá-
lasztáson s tudja-e, hogy Krausz egyeseknek pénzt
ígért?

Tanu azt határozottan tudja, hogy Krausz sen-
kinek nem ígért semmit, mert ő egész napon együtt
voltak; a drágosiak kértek tőle, de ő haragosan uta-
sította vissza őket.

Elnök: Nem ismert senkit azon drágosiak közül.

Tanu: Egyet ismerek, a ki vádlott is, de az
meghalt.

Halbreich Izidor.

Elnök ismétli az előbbi kérdést.

Tanu: Ott voltam, midőn egy drágosi 10 frtot
kért, mert az ellenpárt is annyit ígért neki, ekkor
oda jött hozzánk Fleiszig és kérdezte, vajjon mit akar-
nak ezek s a kapott feleletre ő maga is mondotta a
drágosinak, mi nem választunk pénzért.

Kapocsányi Mór (tisztai ügyész s volt országos
képviselő.) Tisztán emlékezik az esetre, valamint arra
is, hogy a drágosiak kérték Krausztól a 10 frtot, de
ez azon szavakkal utasította őket vissza, menjetek oda
a hol fizetnek, mi nem fizetünk.

Dr. Weisz kéri kihallgatni azon öt tanut is, ki-
ket Krausz magával hozott. A kihallgatás ellen a kir.
ügyésznek nincs kifogása.

Rövid tanácskozás után a törvényszék a tanuk
kihallgatását rendeli el.

(Vége következik.)

A közönség köréből. *)

Nyilvános köszönet.

A brassói m. kir. állami népiskolák szegény
sorsu tanulóinak ruházati felsegélyezésére f. hó 7-én
tartott zeneestély alkalmából mélt. Benda F. ezredes
urnak a katonai zenekar működésének díjtalan enge-
délyezéséért, Dajbukát Emanuelné ő nagyságának és
dr. Matyéka Károly tanár urnak az estély rendezésében
tanusított fáradozásaiért, valamint az estélyen kör-
működött hölgyeknek és uraknak, és pedig: dr. Káb-
debó Ferenczné ő nagyságának, Dajbukátné ő nagysá-
gának, Lázár Irén és Schmid Mariska kisasszonyoknak,
dr. Matyéka K., Jaschik Gy., Raidl S., Linz H., Adler
I. B., Nagy Gy. és Stark Vilmos uraknak, nemkülön-
ben Hedwig J. zenetanár urnak a zongora átengedé-
seért, továbbá mindazon áldozatkész adakozóknak, kik
az ezen estélyen kisorsolt 110 drb. nyereség érték-
tárgyat a kitűzött célra adományozni szívesek voltak,
s végül a t. közönségnek a cél iránt tanusított szí-
vélyes támogatásáért a legszívesebb köszönetet nyil-
vánítja

Brassó, 1885. december hó 9-én.

az állami népiskolák igazgatósága.

Kimutatás a brassói állami népiskolák szegény-
sorsu tanulóinak ruházati felsegélyezésére f. hó 7-én
rendezett zeneestély bevételéről és kiadásáról.

1. Bevétel volt: a) belépti jegyekből 172 frt
70 kr, b) sorsjegyekből 144 frt 20 kr; összesen 316
frt 90 kr.

2. Kiadás volt 86 frt 72 kr; mit a bevételből
levonva, marad tiszta jövedelem 230 frt 18 kr.

Brassó, 1885. december hó 9-én.

Orbán Ferencz,
isk. igazgató.

Jánó Lajos,
vezértanító.

Nagy Gyula,
pénztáros.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal
felelősséget a szerk.

Helyi és vidéki hírek.

Hó. Majd két lábnny hótakarja a földet. Csü-
törtök este óta szakadallanul s meglehetősen havaz.

Jubilaeum. Ismételten felhívjuk a t. közönség
figyelmét a magyar kaszinó jubileumára, mely vasárnap
d. u. 4 órakor a „Zöldfa“ szálloda nagy termében
fog megtartatni. Este 7 órakor bankette lesz, melyre
még holnap reggelig lehet aláirai. Reméljük, hogy
az ünnepély és bankette a közönség legelőkelőbb rész-
véte mellett fog lefolyni.

Felolvasás. A brassai protestáns nőegylet f. hó
15-én az „Europa“ szálloda emeleti termében filér-
estélyt rendez. Ez alkalommal a kultur egyet felké-
résére Dr. Kádebó Ferencz ügyvéd felette érdekesnek
ígérkező felolvasást fog tartani, (Arany János egy köl-
teménye), melyre már előre felhívjuk a t. közönség
figyelmét.

Zeneestély. Jövő szerdán, f. hó 16-án Hedwig
J. helybeli énektanító az evangélikus leánytanoda nö-
vendékeivel a „Nr. 1“ nagytermében zeneestélyt rendez a
következ őmússal: 1. Hedvig J. „Szülőföldem“ három-
szólamu kardal (VII, VIII. oszt.). 2. „Zitheramagány“
előadja Teutsch H. k. a. 3. Oeser, kettős (Soprán és
Alt). Előadják Mildner s Einschenk k. a.-ok. 4. Sza-
valat. 5. Bériot I. Hegedűhangversenye; előadja
Brennerberg Irén k. a., zongorán kíséri Neugeboren
L. k. a. 6. Abt, Rubezahl; énekkarra, szavalat s so-
llokkal; előadják a felsőbb osztályok növendékei. Ezen
estélyre jegyek a Zeidner-féle könyvkereskedésben
vagy este a pénztárnál kaphatók.

A városi zenekar holnap, vasárnap, a Nr. 1.
nagy termében Brandner Antal karnagy vezetése alatt
hangversenyt tart, mely alkalommal először kerül
előadásra Strauss János a „A cigánybáró“ című ope-
rettjének „Kincses Keringő“-je.

Kultúregylet. Az „erdélyrészi magyar közmiv.
egyesület“ brassómezei főkegyeletének tagjai közül
tagsági díjait befizették (XIV-ik közlemény): Jaschik
Gyula, Lesyán József, Balogh Tamás, Kenyeres Ká-
roly Brassóban 2—2 frt; Héja Gyula pártoló tag 1
frt; dr. Timon Sándor a „Brassó“ szerkesztőségéhez
egy szép k. a.-tól 1 frt. Összesen 10 frt. Előbbi köz-
lemény e lapok 142. számában 1129 frt 57 kr és egy
régizüst huszas; a mostanival 1139 frt 57 kr s
egy régi ezüst huszas.

Elismerés. A magyarországi kárpátgyelet tudva-
levőleg kiállítás nagy érdemmel lett kitüntetve az orsz.
kiállításon. Az egyet kiállításában gyönyörű fény-
képekkel helybeli fényképész, Adler Lipót is részt
vett, a kinek most ez egyesület megleghangu levélben
szavaz elismerést és köszönetet.

Tanügy. A Mehner V. kiadásában megjelent „Álta-
lános iskolai Atlaszt“ a népiskolák, felső és ismétlő
osztályai, valamint a felső nép és polgári iskolák szá-
mára a Nagyméltóságú vall. és közokt. miniszter urn-
nak f. évi november 7-én 41890 sz. a. kelt magas
rendelete alapján ezennel ajánlom. — Brassó, 1885
évi december hó 7-én. — Koós Ferencz, kir. taná-
csos, tanfelügyelő.

Súlyos testi sértés czímen hoztunk lapunkban egy
közleményt, mely szerint Lőrincz Ferencz egy cselédet
súlyosan megsértett volna. Nevezett ádatatván a tör-
vényszéknek már szabadlábra helyeztetett, mert
—hir szerint— ártatlannak bizonyult, a mennyiben
a sérülés elesésből származnék.

Haál az iskolában. Prázsmáron, az ottani isko-
lában a napokban szomorú eset történt. A tanító
megütött egy gyermeket s az szörnyet halt. A brassai
törvényszék kiküldötte szakértő orvosokkal kiszállván
Prázsmáron, a megejtett vizsgálat alkalmával az or-
vosok véleménye alapján kitűnt, hogy a gyermek nem
halhatott meg az ütés következtében, melyet a tanító
reá mért. Ugyanis a gyermeknek májdagadás s egyéb
veszélyes bajai voltak, sőt az agy a fej egyik oldalán
már genyedésbe is ment át, míg az ütésnek csak
annyiban volt nyoma, hogy a fej ellentétes részén a
a bőr alatt kis aludt vér találtatott, — a mely sem
az agylobbot, sem a halált nem okozhatta. Egyéb nyom
nem találtatott. Valószínű, hogy a megijedt tanító
ellen a vizsgálat beszünttetetik.

Sepsi Szentgyörgy város közönsége a képviselet
legutóbbi közgyűlésén az Erdélyrészi Magyar Közmű-
velődési Egyesület alapító tagjai sorába ötszáz forint
alapítvánnyal belépett.

Diszpolgárok. Sepsi Szentgyörgy város szerdán
tartott képviseleti közgyűlésén — mint lapunknak
írják — lélekemelő ünnepélyes aktus folyt le. A
városi közönség ugyanis általános lelkesedéssel, nagy
éljenzések között megválasztotta báró Kemény Gábor
közmunika és közlekedési minisztert s Szász Domokos
erdélyi református püspököt a város diszpolgáraivá.

Kinváltatás. Kápolnás Nyékről írják a sz.-fehé-
vári Sz.-nak, hogy Fluck Adolf gárdonyi lakos kocsi-
sát a csendörök kinváltatással birták rá, hogy a gaz-
dája lovainak ellopásában való részességét bevallja.

Durva férj. Fekete szül. Virág Magda 28 éves-
vasuti hivatalnok neje, 10-én reggel felé elment
egyik szülőházi kávéházba, hogy férjét, aki egész
éjjel mulatott, haza hívja. A részeg férj azonban tár-
sai biztatására nejt durván fogadta s midőn ez kér-
lelni akarta, egy üveget úgy vágott a fejéhez, hogy a
szegény asszony jobb szeme felett bezuzott koponyával,
véresen terült el a földön s a nagy vérvesztéstől
magánkülvüli állapotban vitték be a Rókuskórházba.

A vonat alatt. Kremsbóltávirják, hogy a Bécs-
Kremsi vonalon, közlekedő személy vonat elé vetette
magát 9-én egy iparosnak látszó fiatal ember. A vo-
nat a fejét leszelte a testtől. Az öngyilkos kilétét
nem tudják.

Rejtélyes gyilkosság. Duna-Vecsén f. hó 4-ikén
özv. Simon Dánielnét szobájában megfojtva találták.
A gyilkosság este, mielőtt az asszony lefeküdt volna,
követtetett el. Simonnének nem volt cselédje, de azért
nem lakott egyedül, hanem egy könyvkötőnek négy tag-
ból álló családja Budapesten az üllői-úton, előbb pedig a
halléren és a Lónyay-utczában. A könyvkötőt elfogták.

Öngyilkosság a templomban. A milánói székes-
egyházban közelebb egy Prada nevű mérnök agyon-
lőtte magát. A templomot azonnal bezárták s a na-
pokban újból fölszentelték.

Hibaigazítás. Lapunk mult száma lapszemléjé-
nek végén „holdban“ helyett hotelban áll, a mi kissé
tréfás hiba. Ugyan a „Tourista estély“ című tár-
czánkban is „Elbrost“ helyett Elborst s „kék léggömb“
helyett „kész legyünk“ áll, mit ezennel helyreigazítunk.

Közigazdaság.

A brassómezei gazd. egyt. méhészeti szakosztálya

pénteken, e hó 4-én deczemberi ülését megtartotta.

Az elnök által előadott főtárgy a német-osztrák-
és magyar méhészeknek 30 vándorgyűlésük értekezlete
után — „a méhek itatása“ vala.

Élvezet volt hallani, mily okszerűen lehet a mé-
hészetet üzni, s napnál fényesebben kitűnt, hogy az
első méhészkísérletei után a méhészetnek
okszerű kezelése mellett a méhek itatása elkerülhet-
lenül szükséges. A szakosztály a megkívántat beren-
dezésre nézve intézkedett — s a méhek itatását, sa-
ját 20 kaptárból álló méhesében, már a jövő tavaszon
meg is kezdi.

Második tárgya az 1886 évi munkaprogramm meg-
állapítása volt. Ez akkép intéztetett, hogy a méhe-
sekben folytatandó munkák megelőzőleg időnkint a
szakosztály üléseiben lehetőleg gyakorlatilag is keresz-
tül vitessenek. A program annak idején közzététetik.
1886 január havára a „méhlok“ feletti értekezlet
van kilátásba véve.

Egy igen fontos tárgya „a gazd. egyet tagjai által
előállítandó termények árucarnokának felállításá“ lett
megbeszélve, főelvül szolgál az: hogy a közönség tiszta
— valódi áruval láttassék el; a termelő pedig köz-
vetlen biztos fogyasztót szerezzen. Mézen kívül tej,
gyümölcs stb. eféle termény hozatnék forgalomba.
Közelebbi részletek a főgyelet által eszközöltetnek.

Dávid B. fogházfelügyelő a jelenlevőket arra
figyelmezteté, hogy igen kívánatos lenne, ha a jövő
évre szükséges méhlokak már most a télen megren-
deltetnének, mivel az utolsó perczben, mikor már a
rajok repülnek, nehéz minden kíváalomnak megfelelni.
Most csakis a biztos megrendelésről van szó, a szál-
lítás a tavaszon is eszközölhető.

Végre „a régi mivelt népeknek a méhek éle-
téről való fogalmuk“ olvastatott fel derült hangulat
mellett.

A szakosztály ülései jövőre nézve a hónap 1
péntekén tartatik ugyan meg, de többé nem d. u. 1
órákor, hanem d. e. 10 órákor.

G. A.

Piaczi árak

Brassóban, 1885. deczember 11-én.

H	e	e	t	e	r	Buza	legszebb	6.50
						Rozs	közepes	6.20
							vegyes	4.40
						Árpa	legszebb	3.80
							közepes	3.60
						Zab	legszebb	2.60
							közepes	2.30
						Törökbuza	legszebb	1.70
							közepes	1.60
						Kása		3.—
K	l	o	g	y	a	Borsó		3.40
						Lencse		6.80
						Fuszulyka		7.20
						Lenmag		3.80
						Burgonya		10.—
						Marhahus		.90
						Disznóhus		.40
						Juhhus		.40
						Faggyu (friss)		.28
								.30

Brassai piaczi árfolyam.

Brassó, 1885. deczember hó 12-én.

Román papirpénz	à 20 frankos	8.50 vétel	8.53 eladás.
ezüstpénz	à 20	8.40	8.46
Napoleon'd'or (aranypénz)		9.95	9.99
Török lira		11.20	11.39
Orosz imperial		11.20	10.30
Arany		5.94	5.97
Orosz papirruble		122.50	123.—

Felelős szerkesztő: Sztérenyi József.

Kiadótulajdonos: Alexi könyvnyomdája.

A versenyezni óhajtók felhivatnak,

Fogarason, 1885. november 30.

Fogarasmegye alispánja;
Gramou Dániel.

(286) 1 - 1

== Szállítás azonnal eszközöltetik. ==

(205) 27 --

Brassón, Színház-utca 94. sz.

BRASSÓ

(245) 7—

LEGUJABB DISZEK CHEN. MARABU, PLÜSCH ÉS TOLLAKBAN

T. CZ.

Egy sorsjegy ára 2 frt. 10 darab után 1 ingyen adatik.

Huzás már december 15-én.

— Főnyeremény 50.000 forint.

Egy igérvény ára 1 frt 50 kr. —

U. i. Szelvények cserében sorsjegyekért, igérvényekért s részletekért minden levonás nélkül elfogadtatnak; valamint kívánára minden tölem vásárolt sorsjegy az egyes húzásoknál pontosan revideáltatik.

Ajánlom magamat minden bank- s váltó-ügybe vágó ügyek gyors, pontos és előnyös feltételek melletti elintézésére.

Kiváló tisztelettel

Adler Jakab L.

váltóüzlete Brassóban, főtér, virágsor.

(281) 3-6

Részvénytőke 5 millió forint.

A nagyérdemű közönség könnyébbítésére a „Pesti magyar kereskedelmi Bank“ elhatározta, a budapesti értéktőzsdén jegyzett sorsjegyekre az 1883. évi XXXI. törvénycikk alapján igen kis havi részletfizetésekre *törvényesen bélyegzett részletveket* kiadni, s ezen üzletág toganatosításával **Adler L. Jakab** helybeli váltóüzletét bízta meg.

Adler L. Jakab váltóüzlete Brassóban.

ajánl a n. é. közönségnek

kiadva a PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK által

✿ a vevő kívánsága szerint 12, 18, 24, 30 s 36 havi részletfizetésre. ✿

Az első részlet készpénzfizetése után a vevő már törvényes tulajdonosa a részletiv lejárt előtt netalán tett nvereménynek.

Egyelőre kaphatók a következő részletiek:

25 drb	Magyar	9.25	10.50	12.41	14.48
9 "	Vörös-kereszt-	3.33	3.78	4.47	5.61
6 "	sorsjegy	2.22	2.52	2.98	3.74
3 "		1.11	1.26	1.49	1.87
15 drb	Oszttrák	8.55	9.75	11.55	14.48
6 "	Vörös-kereszt-	3.42	3.90	4.62	5.79
4 "	sorsjegy	2.28	2.60	3.08	3.86
2 "		1.14	1.30	1.54	1.93
Bécs városi sorsjegy . . .		5.—	5.66	6.71	8.43
Szerb 3% járadék-sorsjegy		1.26	1.44	1.70	2.13
Tisza-szabályozási sorsj. 4%		4.91	5.59	6.61	8.30
Magyar járadék egész		4.75	5.40	6.35	8.03
Hitel-sorsjegy		7.08	8.06	9.53	11.97
1864. évi állam-sorsjegy .		6.84	7.79	9.20	11.56

Ugyanitt más sorsjegyekre is kaphatók részletiek.

Különös előnyben részesül a részletvevő vásárlója az által, hogy a havi fizetéseket nálam eszközölheti, mi által a fel már portóban is egy részletet megtakarít. Ugyan nálam készséggel adatnak szóbeli s írásbeli felvilágosítások.

A budapesti magyar kereskedelmi bank részletiveit újból ajánlom a n. é. közönség b. figyelmébe, annival is inkább, mert érintkezésbe jő a főváros legrealisabb pénzügyintézetével, mely a törvényes százaléknál többet nem számít.

Kiváló tisztelettel

Adler L. Jakab,
váltóüzlete. **Főter, Virágsor.**

(239) 24-30

Brassó, főté, viràgsor.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.